

Notitie t.b.v. verenigde vergadering ‘Grip op jeugdhulp’

Aan: Raadsleden van de deelnemende gemeenten
Onderwerp: Verenigde vergadering over “Grip op jeugdhulp, proces en rol van de raden”
Van: Bestuurscommissie Jeugd
Datum: 10 januari 2025

Inleiding

Deze notitie heeft als doel dat u als raadsleden op 25 januari 2025 het goede gesprek kunt voeren over het onderwerp ‘Grip op jeugdhulp, proces en rol van de raden’ en is opgesteld met betrokkenheid van de regionale adviescommissie en leden van de griffierskring. Het centrale thema voor deze verenigde vergadering is hoe gemeenteraden adequaat en tijdig geïnformeerd worden over de uitvoering van de contractafspraken voor de hoogspecialistische jeugdhulp.

In de gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant hebben de samenwerkende gemeenten als een van de taken opgenomen "zorg te dragen voor een kwalitatief goede en efficiënte uitvoering van de regionale jeugdhulptaken, zoals vastgelegd in het regionale beleidskader Jeugd, met inachtneming van de bepalingen van de Jeugdwet." (GR RHvB2024, art. 4, lid 1d) Deze taak is gedelegeerd aan de bestuurscommissie Jeugd (BCJ). De colleges van de samenwerkende gemeenten hebben hun portefeuillehouders jeugd ook gedelegeerd om namens hen deel te nemen aan de BCJ. Ieder lid van de bestuurscommissie is verantwoordelijk voor terugkoppeling van informatie en van de voortgang van de werkzaamheden aan de eigen gemeenteraad. Raden voeren ieder in de eigen raad en met het eigen college hierover het gesprek,

1. Terugblik

Gezamenlijke inkoop

De gemeenten in Regio Hart van Brabant hebben als gezamenlijk doel dat jongeren gezond, veilig en prettig opgroeien, met toegankelijke en beschikbare noodzakelijke jeugdhulp. Sinds 2015 werken wij regionaal samen aan deze wettelijke, lokale verantwoordelijkheid om complexe jeugdhulpopgaven effectief en efficiënt aan te pakken. Wij voldoen hiermee aan de wettelijke eis om binnen een gemeenschappelijke regeling (GR) gezamenlijk jeugdhulp in te kopen.

De decentralisatie van jeugdhulptaken in 2015 heeft geleid tot een complexe en voortdurend veranderende situatie. Gemeenten namen deze verantwoordelijkheid over van het Rijk met een initiële financiële korting, gebaseerd op de aanname dat gemeenten efficiënter konden werken. Dit bleek in de praktijk als een bezuiniging uit te pakken. Het gezamenlijk inkopen van jeugdhulp werd in eerste instantie vormgegeven via een open aanbesteding, met vanuit financieel oogpunt een ‘PxQ-werkwijze’. Het leidde echter tot een systeem met een onoverzichtelijk groot aantal aanbieders, waarin het verwachte prijsdrukkend effect niet gerealiseerd werd.

Nieuwe inkoopssystematiek

In 2020 spraken de samenwerkende gemeenten de wens uit om de inkoop van de jeugdhulp op een nieuwe manier vorm te geven. Deze aanpak richtte zich op minder aanbieders, scherpere tarieven, toegankelijkheid van zorg dichtbij en werken in partnerschap met de aanbieders. Het aantal gekwalificeerde aanbieders in de hoogspecialistische jeugdhulp is zeer beperkt en er is sprake van een open-einderegeling. De gewenste nauwe samenwerking om én tot transformatie te komen én de hulp betaalbaar te houden moest vanaf de start in 2023 worden ontwikkeld.

De gehele aanpak is ontwikkeld met betrokkenheid van de raden, waarbij zij meerdere malen zijn meegenomen tijdens het vormgeven van de inkoop. Tegelijkertijd bleek de autonome groei in de jeugdhulp door te zetten en is een ombuiging van die ontwikkeling een complexere opgave dan gedacht die meer tijd vergt dan ingeschat. Dit beeld zien we landelijk ook; Er wordt ook in andere regio's geworsteld met de juiste manier van inkopen en bekostigen, waarbij tot op heden nog geen manier is gevonden die de meeste grip op kwaliteit en kosten oplevert.

In de nieuwe inkoop jeugdhulp is de ondersteuning ingekocht in segmenten die elk eigen kenmerken hebben van bekostiging en aantal contractpartners. De segmenten zien er als volgt uit:

Segment 1: Hoog specialistische zorg (Taakgericht ingekocht met 1 contractpartner Crossroads)

Segment 2: Wonen (PxQ ingekocht met meerdere contractpartners)

Segment 3: Dagbegeleiding & respijtzorg (PxQ ingekocht met meerdere contractpartners)

Segment 4: Veel voorkomende zorg (PxQ ingekocht met een kleiner aantal contractpartners dan voorheen)

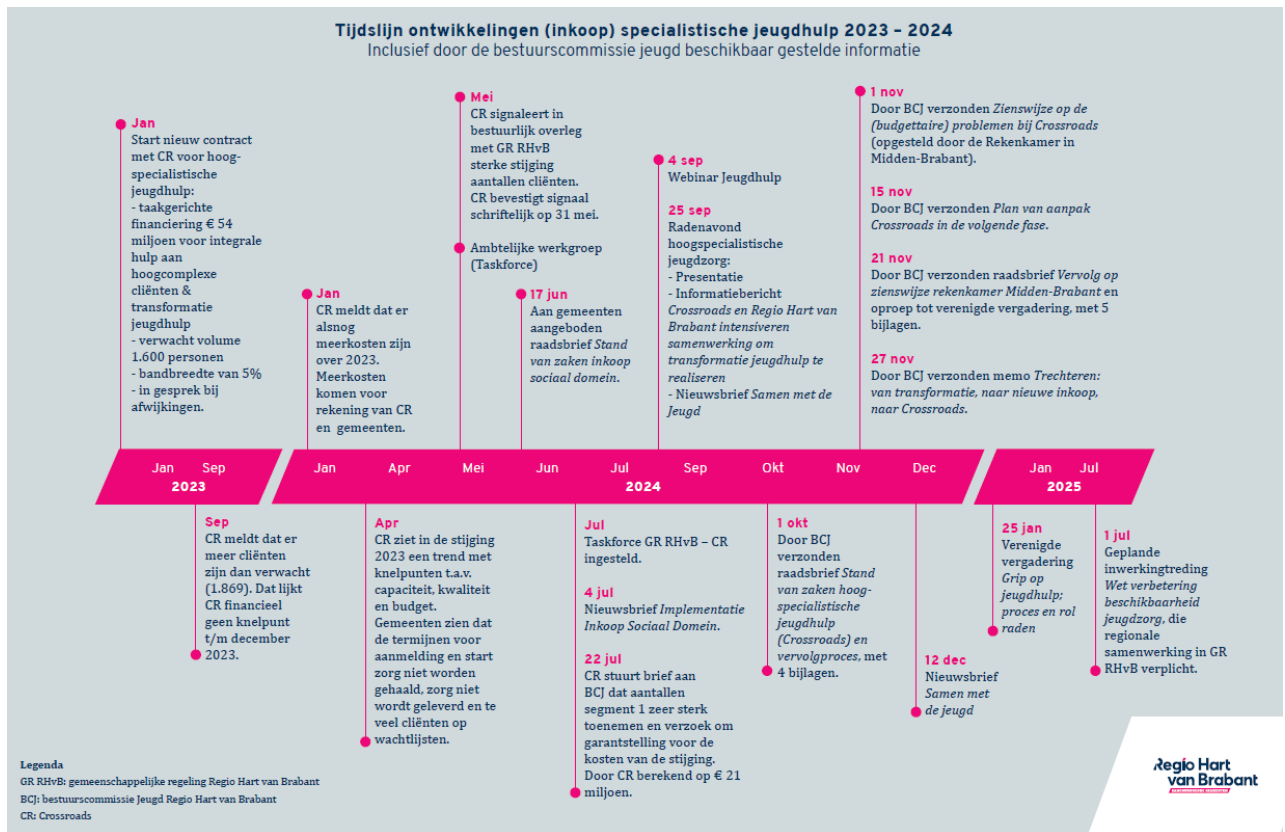
Segment 5: Crisisopvang (Taakgericht ingekocht met 1 contractpartner Crossroads)

Kosten in deze segmenten kunnen ontstaan door toegenomen zorggebruik. Als dit zorggebruik een trend lijkt te vormen vanuit de maatschappij spreken we van autonome groei. Daarnaast kunnen er kosten ontstaan door wettelijke veranderingen, zoals tariefsaanpassingen en indexatie. Het is ook mogelijk dat cliënten en kosten tussen de segmenten verschuiven, doordat er gestuurd wordt op de instroom.

Crossroads

De samenwerking met Crossroads voor hoogspecialistische jeugdhulp (segment 1), gestart op 1 januari 2023, vormt een cruciaal onderdeel van deze nieuwe manier van samenwerken. De sterke groei in aantallen verwijzingen voor segment 1 heeft echter geleid tot knelpunten op het gebied van capaciteit, kwaliteit en budget. We hebben daar aanvankelijk niet adequaat op gereageerd. Dit zal tijdens de vergadering verder worden toegelicht. Dit was uiteraard niet wat met de samenwerking beoogd werd. Daarom is in mei 2024 een werkgroep ingericht om de oorzaken te achterhalen van de stijgende aantallen jeugdigen die jeugdhulp krijgen en te bekijken welke maatregelen ingezet konden worden om de daaruit ontstane problemen op te lossen. Omdat het koppelen en analyseren van data complex blijkt, is in juli 2024 de werkgroep tot een gezamenlijke taskforce gemaakt.

Tijdslijn ontwikkelingen Crossroads

2. Hoe voorkomen we herhaling in de toekomst

In de taskforce hebben medewerkers van de samenwerkende gemeenten in Regio Hart van Brabant en Crossroads gezamenlijk gewerkt aan een analyse van toewijzingen en groei van het aantal cliënten. Daarnaast stelde de taskforce interventies op om enerzijds op korte termijn directe problemen te adresseren en anderzijds beheersmaatregelen te treffen, zoals:

- Het scherper definiëren van de criteria voor instroom van jeugdigen in de hoogspecialistische jeugdhulp.
- Verbeterde monitoring van in- en uitstroom.
- Verbetering van de sturing binnen Crossroads en van de samenwerking met onderaannemers.
- Het aanpassen van het budget voor 2024 en verder.

De taskforce richt zich op vier kernopdrachten: monitoring, cliënt & transformatie, governance en communicatie. Het doel is zowel de dienstverlening te verbeteren als structurele kostenbeheersing te realiseren met het oog op de gewenste transformatie.

De lange termijnvisie van Regio Hart van Brabant is gericht op de transformatie binnen het gehele sociaal domein en blijft gericht op de “jeugdhulp zo passend, nabij, thuis en normaal mogelijk” en op betaalbaarheid. Dit vraagt om versterking van de lokale toegangen/Stevige Lokale Teams in de regiogemeenten en intensievere samenwerking met ketenpartners, waaronder onderwijs, en wettelijke verwijzers (huisartsen, jeugdartsen en gecertificeerde instellingen). De gedachte is dat de Stevige Lokale Teams in de loop van 2026 een fors deel van de dagbegeleiding, respijtzorg en ambulante ondersteuning (de huidige segmenten 3 en 4) kan overnemen.

Daarnaast is de hoogspecialistische hulp (segment 1), sterk verbonden met de andere segmenten zoals het woonsegment (segment 2), de dagbegeleiding en respijtzorg (segment 3) en de veelvoorkomende hulp (segment 4). Zo is er bij cliënten in de hoogspecialistische jeugdhulp vaak óók een woonvraag (segment 2) of een combinatie nodig met dagbegeleiding of respijtzorg (segment 3) of ambulante ondersteuning (segment 4).

3. Rol van raden: Lokaal gesprek over jeugdhulp

Raden spelen een essentiële rol in de kaderstelling en controle binnen de uitvoering van jeugdhulp in Regio Hart van Brabant. We zijn een samenwerking van zelfstandige gemeenten en het democratische gesprek daarover vindt plaats in ieders eigen raad. Om dit goed te kunnen doen is tijdige en volledige informatie, onder andere over de gevolgen voor de eigen inwoners en de lokale financiën, van groot belang. We constateren dat er diversiteit is in frequentie en de manier waarop deze informatievoorziening lokaal ingevuld wordt. In diverse gemeenten zijn bijvoorbeeld al gesprekken gevoerd over afwijkingen in aantallen en kosten van de hoogspecialistische jeugdhulp, in andere niet.

Voorstellen

Het belang en de complexiteit van de hoogspecialistische jeugdhulp vraagt een regelmatig lokaal gesprek in iedere gemeente over de jeugdhulp van raden met hun portefeuillehouders. Daarom stellen we de volgende vormen van informatievoorziening voor aan alle raden over de jeugdhulp, boven op de reguliere producten uit onze P&C-cyclus (begroting, jaarrekening, prognoses):

- Ieder lid van de bestuurscommissie Jeugd (BCJ) praat regelmatig in een bijeenkomst de eigen raad/ commissie bij. De raads-/commissieleden doen hierdoor voortschrijdend inzicht op in de ontwikkelingen en zij kunnen direct vragen stellen aan hun wethouder (lid van de BCJ). Structurele terugkoppeling van kwartaalgesprekken met Crossroads maakt hier onderdeel van uit;
- Per kwartaal wordt een standaard rapportage geleverd met kpi's;
- In geval van grote ontwikkelingen praat ieder lid van de BCJ de eigen raad zo spoedig mogelijk bij;
- In 2025 evalueren we de genomen interventiemaatregelen en we besteden daar in najaar 2025 in een radenavond aandacht aan.

Wij zijn ons bewust van de onrust die de gang van zaken in de hoogspecialistische jeugdhulp heeft losgemaakt in tal van raden van onze samenwerking. We hopen met deze notitie een basis te bieden voor het goede gesprek op de verenigde vergadering; om vragen te beantwoorden om verder te gaan met goede vervolgafspraken die ieder gremium optimaal helpen de eigen rol te vervullen in onze gezamenlijke opgave: goede en betaalbare jeugdhulp voor de jeugdigen die dat nodig hebben in Hart van Brabant.

Bijlagen

- [De toegezonden informatie door de BCJ tot nu toe](#)